

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ-14

જા.નં.290-330/ગૂવિ/રજી/લીગલ/જે-2(2014)/2014

તારીખ:- 19/12/2014

ઓ:-વંચાણે લીધા:-

- કાર્યવાહક સમિતિની તા.29/01/2014ની બેઠકનો હરાવ-16
- કાર્યવાહક સમિતિની તા.10/10/2014ની બેઠકનો હરાવ-9

ઓ:- જાહેરનામું ઓ:-

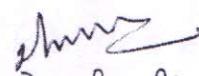
ઉપરોક્ત વંચાણે લીધેલ કમ-1ના હરાવથી વિદ્યાપીઠમાં સ્વીઓ પરની જાતીય સત્તામણી રોકવા અંગેના સેલની રચના કરવા અંગે તથા તેના બંધારણના મુસદાને મંજુર કરવા દરખાસ્ત કરતાં કાર્યવાહક સમિતિએ આ સેલની રચના કરવાનું હરાવેલ હતું. બંધારણના મુસદા અંગે હરાવેલ કે સમાજકાર્ય વિભાગના વડા સુશ્રી આનંદીબેન પટેલ અને સુશ્રી મંદાબહેન આ મુસદો પાકો કરીને સમિતિમાં રજુ કરવો

સુશ્રી આનંદીબહેન પટેલ તથા ટ્રસ્ટી સુશ્રી મંદાબહેન દ્વારા આ સેલના મુસદાને તૈયાર કરીને રજુ કરવામાં આવતાં કાર્યવાહક સમિતિ દ્વારા તેની તા.10/10/2014ની બેઠકમાં આ બાબતે લેવાયેલ નિર્ણયને જાહેર કરવામાં આવે છે.

આથી   વિદ્યાપીઠના   તમામ   વિભાગો/એકમો/કેન્દ્રો/શાળાઓના સેવકો/સેવિકાઓ/વિદ્યાર્થીઓ/વિદ્યાર્થીનીઓની જાણ માટે જાહેર કરવામાં આવે છે કે ગુજરાત વિદ્યાપીઠની તા.10/10/2014ની કાર્યવાહક સમિતિની બેઠકમાં હરાવ-9 થી નીચે મુજબ નિર્ણય લેવામાં આવેલ છે.

“તા.29/01/2014ના રોજ મળેલ કાર્યવાહક સમિતિના હરાવ-16 સંદર્ભે સ્વીઓ પરની જાતીય સત્તામણી રોકવા અંગેના સેલના બંધારણમાં કરેલ સુધારાને માન્ય કરી સ્વીઓપરની જાતીય સત્તામણી રોકવા અંગેના સેલની રચના કરવા આવે છે.”

આ સાથે મહિલા વિકાસ એકમનાં બંધારણની નકલ પરિષિષ્ટ-1 સામેલ છે જેમાં આ સેલની રચના અંગેની જોગવાઈ છે તે મુજબ આદરણીય કુલનાયકશ્રી સેલના અધિકારીઓની નિમણુંક ટ્રૂટ સમયમાં કરશે.

(રાજેન્ડ્ર ખીમાણી)

કુલસચિવ

નકલ રવાના:-

- આદરણીય કુલનાયકશ્રીના રહસ્ય સચિવ તરફ.
- મુખ્ય કાર્યાલયના તમામ વિભાગો તરફ.
- ગુજરાત વિદ્યાપીઠના તમામ વિભાગો/એકમો/કેન્દ્રો/શાળાઓ તરફ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ મહિલા વિકાસ એકમનું બંધારણ ગુજરાત વિદ્યાપીઠ

1. સ્થાપના અને નામ:-

ઉચ્ચતમ ન્યાયાલયના આદેશ અનુસાર મહિલાઓને કામે રાખનારાઓ, કામના સ્થળનો ફવાલો ધરાવતી બીજી સંસ્થાઓએ જાતીય સત્તામણીના કોઈ પણ પ્રકારની સત્તામણીના કટ્યો થતાં અટકાવવા અથવા ડામવા જોઈએ. તેઓએ તમામ જરૂરી પગલાં લઈને જાતીય સત્તામણી સહિતની સત્તામણીના કૃત્યો માટે તેનાં નિવારણ, સમાધાન અથવા તે માટેની કાનૂની કાર્યવાહી માટેની કાર્યરીતિની જોગવાઈ કરવી જોઈશે. મહિલાઓને જાતીય સમાનતા અને ગરિમાપૂર્ણ રીતે કામ કરવાનો અને જાતીય સત્તામણી અથવા દુરાચારથી સલામત અને સંરક્ષિત વાતાવરણ મેળવવાનો અને સ્વાસ્થ્ય સંબંધિત કામગીરી માટેની યોગ્ય સ્થિતિ મેળવવાનો અધિકાર છે. મહિલાઓની જાતીય સત્તામણી સહિતની સત્તામણી અટકાવવા માટેનું તંત્ર ઉભું કરવાનું જરૂરી અને દાખલ છે. આપણી સંસ્થા યુ.જી.સી. મારફત ભારત સરકારનું અનુદાન મેળવે છે. ભારત સરકારે આવી સંસ્થાઓ માટે અલાયદું એકમ ઉભુ કરવાની સચુનાઓ પણ આપેલ છે.

ઉચ્ચતમ ન્યાયાલયના ઉપરોક્ત આદેશો તથા યુ.જી.સી./ભારત સરકારની સુચના અનુસાર ગુજરાત વિદ્યાપીઠ દ્વારા મહિલા વિકાસ એકમની રચના કરવામાં આવે છે. ગુજરાત વિદ્યાપીઠની વિચારધારા, વિદ્યાર્થીઓ, કાર્યકરો, કાર્યપદ્ધતિ જેવી બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને આ એકમ કામગીરી કરશે. વિદ્યાપીઠના વિદ્યાર્થીઓ છાત્રાલયમાં રહીને અભ્યાસ કરે છે. વિદ્યાપીઠના વિદ્યાર્થીઓનું શિક્ષણ માત્ર વર્ગખંડમાં નથી થતું પરંતુ તેની તમામ પ્રવૃત્તિઓ, વૃત્તિઓ, વર્તનો અને આચરણોથી થાય છે. તેથી મહિલા એકમ એક અલગ વિભાગ, કેન્દ્ર કે પ્રવૃત્તિ કરતાં વિશેષ તે સમગ્રતામાં વિદ્યાર્થીઓની કેળવણીમાં ગુંથાયેલ હશે. નિયમ મુજબ આ એકમની રચના કરવી જરૂરી છે અને તેનાથી તત્કાલીન મહિલાઓના પ્રભોને વધારે ઉજાગર કરવા જરૂરી પણ છે.

મહિલા વિકાસ એકમનું નામ ગુજરાત વિદ્યાપીઠ મહિલા વિકાસ એકમ છે. મહિલા વિકાસ એકમ કહીએ છીએ તેમાં બે ઉદ્દેશો છે. એક, સ્ત્રીઓ પરના જાતીય અત્યાચારો રોકવા અને બીજું, મહિલાઓના વિકાસ માટે ધ્યાન આપવું, તકો પૂરી પાડવી. એ ધ્યાને રાખી, આ એકમની રચનામાં મુખ્ય બે ભાગ કરેલ છે. ભાગ-1 એકમની નીતિ-નિયમો, પ્રક્રિયાઓ અંગે છે. ભાગ-2 મહિલાઓ માટેના વિવિધ કાર્યક્રમો અંગે છે.

- ગુજરાત વિદ્યાપીઠની કાર્યવાહક સમતિની તા.10/10/2014ની બેઠકના ઠરાવ નં.૭ થી આ બંધારણ પસાર કરેલ છે અને તેનો અમલ તાત્કાલીક અસરથી કરવાનો રહેશે.

JWZ

વિભાગ-1

3. મહિલા વિકાસ એકમનો વ્યાપ:

ગુજરાત વિદ્યાપીઠના તમામ વિભાગના હંગામી/કાયમી, બિનશૈક્ષણિક સ્ટાફને આ એકમની જોગવાઈઓ લાગુ પડશે.

4. વ્યાખ્યા:-

જાતીય સત્તામણી એટલે: ભારતની સુપ્રિમ કોર્ટ દ્વારા ઘોષિત વિશાખા માર્ગદર્શક આદેશ (13ઓગષ્ટ-1997) વિશાખા વિ. સ્ટેટ ઓફ રાજ્યસ્થાન કેસના અનુસાર લેગિલ શોખણ/જાતીય સત્તામણીની પરિભાષા આ મુજબ છે.

પુરુષનો પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ રીતે સ્ત્રી પ્રત્યેનો નીચે મુજબનો વ્યવહાર વર્તન...

1. શારીરિક સંપર્ક અને અડપલાં.
2. જાતીય સુખ માટેની માંગણી અથવા વિનંતી.
3. જાતીય ટિપ્પણી (અશ્લીલતા).
4. અશ્લીલ સાહિત્ય બતાવવું.
5. જાતીય પ્રકારનું હોય તેવું (અશ્લીલ) કોઈ અણાજતું શારીરિક, શાબ્દિક અથવા બિનશાબ્દિક વર્તન જેવા અણાજતા જાતીય વર્તનનો સમાવેશ થાય છે. (તે પ્રત્યક્ષ હોય કે ગલ્ભિત પ્રકારનું હોય)

5. મહિલા વિકાસ એકમની રચના:

આ એકમમાં નીચે પ્રમાણેના સભ્યો રહેશે.

1. અધ્યક્ષા - એકમના અધ્યક્ષા આ વિષયમાં અનુભવી હોય તેવા મહિલા હશે. તેમની નિમણૂક કુલનાયકશ્રી કરશે.
2. નોડલ ઓફિસર- નોડલ ઓફિસર તરીકે અનુભવી પ્રાધ્યાપક કક્ષાની મહિલાની નિમણૂક કુલનાયકશ્રી (મેનેજમેન્ટ) કરશે. જેમની કામગીરી નીચે મુજબની રહેશે.
  - એકમ અંગેની વહીવટી જવાબદારી.
  - અધ્યક્ષ જણાવે તે સમિતિના સભ્યોને કેસ તપાસ માટે સોંપાય. સમય મુજબ તપાસ થઈ તે સમિતિ સમક્ષ રિપોર્ટ રજૂ થાય તે જોવું.
  - સમિતિની મિટિંગ બોલાવવી, અધ્યક્ષા સાથે રહીને એજન્ડા નક્કી કરવા, કાર્યવાહી નોંધ તૈયાર કવી.

- સમિતિએ સજા અંગે મેનેજમેન્ટને ભલામણ કરી હોય તો તે મુજબ પગલાં લેવાયું તેની દેખરેખ રાખવી.
  - એકમના સભ્યોની મુદ્દત પૂરી થતા તેની પુનઃરચના/સભ્યોની પસંદગી અંગે અધ્યક્ષા અને મેનેજન્ટ સાથે રહીને કામગીરી કરવી.
3. એકમમાં બે મહિલા દ્રસ્તી સભ્ય તરીકે રહેશે.
  4. એક અગ્રગણ્ય મહિલા વિદ્યાપીઠ સિવાયના બહારના આ વિષયના જાણકાર હશે.
  5. વિદ્યાપીઠના સાદરા, રંધીજા અને અમદાવાદના પરિસરમાંથી દરેકમાંથી એક અધ્યાપિકા સભ્ય રહેશે. કુલ-૪ સભ્યો રહેશે. એકમના અધ્યક્ષા તથા સભ્યોની મુદ્દત ત્રણ વર્ષ માટે રહેશે. કુલનાયક ઇછે તો તેને વધુ મુદ્દત માટે ચાલું રાખી શકે.
  6. આ ઉપરાંત દરેક પરિસરમાં એક સ્થાનિક સમિતિ રહેશે. જેમાં જે અધ્યાપિકા એકમમાં સભ્ય છે તેઓ સ્થાનિક સ્લરની મુખ્ય કામગીરી સંભાળશે અને સ્થાનિક સમિતિમાં ગૃહમાતા, એક અધ્યાપિકા, બે વિદ્યાર્થીની અને એક બિનશૈક્ષણિક સેવિકાબહેન સભ્ય રહેશે જેમનું સભ્યપદ એક વર્ષનું રહેશે.
  7. આ એકમની તમામ નિમણૂંકો ગુજરાત વિદ્યાપીઠના કુલનાયકશ્રી કરશે.

6. મહિલા વિકાસ એકમની બેઠક

1. એકમની બેઠક વર્ષમાં ઓછામાં ઓછી ત્રણ વખત મળશે.
2. એકમની બેઠક અધ્યક્ષા બોલાવશે.
3. એકમની બેઠકનું કોરમ તેના સભ્યો 1/3 જેટલું રહેશે. જો કોઈ બેઠકમાં કોરમ પુરું ના થાય તો બેઠક અડધો કલાક માટે મોફ્ઝો રહેશે અને ત્યાર પછી હાજર સભ્યોની મિટિંગ થશે.
4. બેઠક બોલાવવા જરૂરી સુવિધાઓ કાર્યાલય પૂરી પાડશે.

7. ફરિયાદ - નોંધણી અને કાર્યપ્રક્રિયા

1. કોઈ પણ મહિલા જાતીય સત્તામણી અંગેની ફરિયાદ એકમના અધ્યક્ષા, એકમના સભ્ય, સ્થાનિક સમિતિના સભ્યોને લેખિત કે મૌખિક સ્વરૂપે કરી શકે છે.
2. એકમના સભ્ય, સ્થાનિક સમિતિના સભ્યોને મળેલી મૌખિક/લેખિત ફરિયાદ એકમના અધ્યક્ષાને તાત્કાલિક મોકલશે.
3. ફરિયાદ પ્રાથમિક તબક્કે તપાસ કરવા યોગ્ય છે કે કેમ તે અધ્યક્ષા તથા નોડેલ ઓફિસર સાથે મળીને નક્કી કરશે.
4. ફરિયાદની તપાસ કોને સોંપાવી તે અધ્યક્ષા અને નોડેલ ઓફિસર સાથે રહીને નક્કી કરશે, અને સભ્યોને તપાસ માટે જાણ કરશે. આવી દરેક તપાસ સમિતિમાં એકમમાંથી એક સભ્ય હશે અને એક સ્થાનિક સમિતિમાંથી સભ્ય હશે.

5. ફરિયાદની તપાસ શક્ય તેટલી વહેલી પૂરી કરવા માટે કોઈપણ ફરિયાદ મળેથી 10 દિવસની અંદર તપાસ શરૂ કરશે અને તપાસ શરૂ થયાથી વધુમાં વધુ 10 દિવસની અંદર તપાસ કરીને લેખિત સ્વરૂપે તપાસનો અહેવાલ નોડેલ ઓફિસરને રજૂ કરવાનો રહેશે.

6. તપાસ અહેવાલ મળેથી મહિલા વિકાસ એકમની તાત્કાલિક મિટિંગ બોલાવી તેમાં નોડેલ ઓફિસર અહેવાલ રજૂ કરશે અને આ બેઠકમાં તપાસના આધારે સત્તામણી કરનાર સામે થું પગલાં ભરવા તે નિયત કરી સંસ્થાના કુલનાયકશ્રીને રજૂ કરવામાં આવશે અને તે મુજબ તાત્કાલિક પગલાં ભરાય તે જોવામાં આવશે.

8. એકમ દ્વારા શિક્ષાત્મક પગલાં

જાતીય સત્તામણી થઈ છે તેમ પૂરવાર થયું હોય તો નીચેમાંથી કોઈ એક કે વધુ શિક્ષાત્મક પગલાં ભરવાની આ એકમ કુલનાયકશ્રીને ભલામણ કરશે.

- A. ચેતવણી ઠપકો
- B. છજાફો રોકવો.
- C. નીચી પાયરી પર મૂકવા.
- D. વિદ્યાર્થી હોય તો ગંભીર બાબત હોય તો 1 વર્ષ સુધી પરીક્ષા ન આપી શકે.
- E. નોકરીમાંથી બરતરફ કરવા.

સંસ્થા જે શિક્ષાત્મક પગલાં ભરે તેની 15 દિવસમાં એકમને જાણ કરવામાં આવશે.

9. મહિલા સેવિકાની જાતીય સત્તામણીનું કોઈ પણ કૃત્ય ગ્રુજરાત વિદ્યાપીઠના સેવકો માટેના સેવા અંગેના નિયમો-2005ના નિયમ-5.16 મુજબ તથા વિદ્યાપીઠ ભારત સરકારના વર્તણ્ણક નિયમ અનુસરે છે તેના નિયમ-3(1) (iii) મુજબ ગેરવર્તણ્ણક ગણાશે અને તે વિદ્યાપીઠના સેવક માટે લાયક ગણવામાં આવશે નહીં.
10. જો કોઈ પણ જાતીય સત્તામણીનું કૃત્ય ભારતી ફોજદારી ધારા કે અન્ય કોઈ બીજા કાયદા નીચે કોઈ નિર્દેશિત/ચોક્કસ અપરાધ ગણાતો હોય તો આવી ગેરવર્તણ્ણક માટે ફોજદારી પગલાં લેવા માટે સક્ષમ સત્તાધિકારી સમક્ષ આ એકમે ફરિયાદ કરવાની રહેશે.
11. જાતીય સત્તામણીનો ભોગ લેનાર મહિલા સેવિકા/વિદ્યાર્થીની અન્ય પરિસર કે કેન્દ્રમાં અથવા વિદ્યાપીઠની અન્ય કેન્દ્રની શૈક્ષણિક સંસ્થામાં બદલી માંગવાનો અધિકાર રહેશે.

વિભાગ-2

મહિલાઓ માટે વિકાસલક્ષી કાર્યો

ગુજરાત વિદ્યાપીઠના વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષણાચો, બિનશૈક્ષણિક સેવિકાઓના વિકાસ અને જાગૃતિ માટે નીચે મુજબના કાર્યક્રમો યોજાશે.

1. દરેક પરિસરમાં બનાવવામાં આવેલ સ્થાનિક સમિતિ દ્વારા સ્વીપુરુષ જાતીગત ભેદભાવ, અસમાનતા, સ્વીનું શોધણ, અન્યાય જેવા મુદ્દાઓ ઉપર ચર્ચા, કાર્યશાળા, વ્યાખ્યાનોનું આયોજન કરવું. એકમ દ્વારા વર્ષ દરમિયાન બે કાર્યક્રમનું આયોજન થાય અને સ્થાનિક સમિતિઓ દ્વારા વર્ષમાં આવા કાર્યક્રમો આયોજન થાય જેનો અહેવાલ એકમને વર્ષના અંતે રજૂ કરવો.
2. સ્થાનિક સમિતિ દ્વારા મહિલાઓની થતી જાતીય સત્તામણી અંગે તેમને જાગૃત કરવા અને એકમ વિશે માહિતગાર કરવા.
3. વિદ્યાર્થીઓનાં ધ્યાનમાં ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે.
4. શિક્ષણમાં દરેક વિષય સ્વી કેન્દ્રિત બને, શિક્ષણ પદ્ધતિમાં, સ્વીઓ સાથેના વ્યવહારોમાં સમાનતા રહે એટલું જ નહીં, પરંતુ દરેક ક્ષેત્રમાં સ્વીઓની શક્તિઓ ખીલે, વિકસે તેવા પ્રયત્નો કરવા.
5. ગૃહમાતા વિદ્યાર્થીઓના શારીરિક, માનસિક વિકાસને લગતા પ્રક્રોમાં રસ લઈને મદદરૂપ થશે. જરૂર જણાય ત્યાં તેઓ કમિટીના સભ્યોની મદદ, માર્ગદર્શન મેળવશે.
6. જો કોઈ વિદ્યાર્થીનીનું શોધણ થતું હોય કે તેના પ્રતિ ભેદભાવ રખાતો હોય તે બાબત ગૃહમાતા, આચાર્ય કે એકમના અધ્યક્ષા તથા સભ્યોનાં ધ્યાનમાં આવે તો તેઓ આવા કેસમાં દરમ્યાનગીરી કરીને વાસ્તવિક સ્થિતિ જાણશે. વિદ્યાર્થીનીને રજૂઆત/ફરિયાદ કરવા હિંમત આપશે.
7. મહિલા વિકાસ એકમ કામગીરી અંગેનો વાખ્યિક અહેવાલ કુલનાયકશ્રી રજૂ કરશે.

X

X

X